

Rapport

Datum: 26 februari 1999
Rapportnummer: 1999/072

Klacht

Op 9 december 1997 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer Z. te Purmerend, met een klacht over een gedraging van het Nederlandse consulaat te San Juan (Puerto Rico). Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Buitenlandse Zaken, werd een onderzoek ingesteld. Op grond van de door verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt erover dat het Nederlandse consulaat te SanJuan(Puerto Rico) hem naar aanleiding van zijn aanvraag om vernieuwing van zijn paspoort omstreeks 6 april 1997 onjuist heeft geïnformeerd, als gevolg waarvan hij enige tijd gedetineerd is geweest en als gevolg waarvan hij aanzienlijke financiële schade heeft geleden. Verzoeker klaagt er voorts over dat genoemd consulaat geen actie heeft ondernomen om de voor hem nadelige gevolgen van het krijgen van onjuiste informatie te beperken.

Achtergrond

1. Paspoortwet Artikel 26, eerste lid:

"Bevoegd tot het in ontvangst nemen van aanvragen voor nationale paspoorten (...) c. in het buitenland: het hoofd van de daartoe aangewezen diplomatieke of consulaire post, voor zover het personen betreft die zich in zijn ressort bevinden; (...)" Artikel 33:

"De rechten die in verband met de aanvraag, verstrekking, uitreiking, wijziging of vermissing van een reisdocument zijn verschuldigd, worden bij de indiening van de aanvraag voldaan." Artikel 41, eerste lid:

"De (...) autoriteiten verstrekken het aangevraagde reisdocument zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken na de dag van de aanvraag ..."

2. In dit rapport komt een aantal eilanden/plaatsen in het Caribisch gebied voor. De eilanden Puerto Rico (San Juan), St.Croix (Christiansted), St. Thomas, en St. John zijn Amerikaans grondgebied. Het eiland Tortola is Brits grondgebied. Zowel het Nederlandse consulaat te San Juan (Puerto Rico) als het Nederlandse consulaat te Christiansted (St. Croix) ressorteren onder het consulaat-generaal te New York.

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de Minister van Buitenlandse Zaken en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de Minister van Buitenlandse Zaken een aantal specifieke vragen gesteld. Het resultaat

van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De Minister van Buitenlandse Zaken deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. Feiten

1. Bij brief van 4 juni 1997 lieten verzoeker en zijn partner B. de minister-president onder meer het volgende weten:

"De heer B. en ondergetekende runnen een zeilcharter in de Caribe waarbij dikwijls de Amerikaanse Maagdeneilanden en Puerto Rico worden aangedaan. Ofschoon voor Nederlanders geen visumplicht bestaat wanneer de USA wordt aangereisd per commercieel vliegtuig/schip, bestaat deze plicht voor hen die per privé-vliegtuig /schip aanreizen. Wij beschikken beiden over geldige paspoorten, Nederlandse, voorzien van een geldig visum voor de USA. Per 22 April 1997 verliep mijn paspoort (...). Per 30 maart heb ik om vernieuwing verzocht ten kantore van het Consulaat der Nederlanden in San Juan, Puerto Rico. Per 9 April stuurde Consul H. een aanvraagformulier met de bedinging dat e.e.a. spoedig kon verlopen indien in New York aangeboden en afgewerkt. Per 12 April heb ik het Consulaat Generaal in New York gecontacteerd waar ik vernam dat de instructie van San Juan onjuist was en ik via het

honorair Consulaat in Christiansted op St Croix U.S.V.I. mijn aanvraag diende te doen. De hele affaire duurde tot 15 mei 1997! Inmiddels was het ons wettelijk niet mogelijk onze contractuele activiteiten uit te voeren. In de Britse Eilanden werd mij verteld dat ik met een kopie van het oude paspoort en een rijbewijs kon verblijven, maar dat voor de US eilanden de situatie heel anders was. Mijn partner reisde af op 7 mei naar de USA voor een conferentie. We hebben het schip in de US Virgins binnengevaren zonder in te klaren, met de bedinging dat de heer B. zich direct bij de immigratie op het vliegveld van St Thomas zou melden, teneinde zich aan de immigratieverplichting te voldoen (daags na het binnenreizen). Hij werd ter plekke gearresteerd wegens Entry Without Inspection. Mij (nog steeds zonder pas) overkwam hetzelfde toen ik mijn (partner; N.o.) de volgende week, 15 mei, wilde zien in het gerechtshof op St Thomas. We hebben respectievelijk 3 en 2 weken vastgezeten in diverse gevangenissen op St. Croix en San Juan. Op 16 mei was Consul H. (Puerto Rico) niet bereikbaar, hij was voor een week in Holland. De honorair Consul in Christiansted kon niets doen omdat-het-haar-gebied-niet-was en de heer M. in New York stelde weinig belang in de affaire en stelde voor een immigratie advocaat in de hand te nemen. Dit hebben we gedaan en per 30 mei zijn we vrijwillig uit de USA vertrokken naar de Britse Maagdeneilanden alwaar ons schip op ons lag te wachten. We stellen ons op het

standpunt dat de onwettige binnenkomst in de US Maagdeneilanden niet terecht was, doch zij was veroorzaakt door het ontoelaatbaar lang uitblijven van het vernieuwde reisdocument; de Nederlandse vertegenwoordiging in San Juan gaf van meet af aan onjuiste instructie en heeft geen van ons ooit in de gevangenis bezocht. Mw. G. in Christiansted stelde dat ze weinig kon doen en New York heeft zich volledig afzijdig gehouden. Het advocatentarief was F. 9400,-, we hebben F 8.500 aan charter revenuen verloren alsmede ons Amerikaanse inreisvisum. We zijn van mening dat deze verliezen niet in verhouding staan tot de misdaad, dat de Nederlandse vertegenwoordigingen zich volledig hebben onttrokken aan de meest minimale hulpverlening. We stellen een reactie van uw kant inzake deze vreselijke affaire bijzonder op prijs en zien ook graag een suggestie tegemoet inzake een rechtsbijstandfonds waar we de advocatenrekening kunnen aanbieden. Via onze advocaten heb ik uiteindelijk mijn hernieuwd paspoort ontvangen op 3 juni, 2 maanden na de oorspronkelijke aanvraag."

2. De minister-president bracht de brief van 4 juni 1997 van verzoeker en B. vervolgens onder de aandacht van de Minister van Buitenlandse Zaken. De Minister van Buitenlandse Zaken reageerde bij brief van 18 september 1997 onder meer als volgt:

"Uw paspoortaanvraag werd door het Consulaat Generaal te New York op 28 april ontvangen, waarna uw nieuwe paspoort de volgende dag naar Christiansted werd gezonden en door de Honorair Consul mevrouw G. op 2 mei 1997 in ontvangst werd genomen. Bij de betaling van uw paspoort is blijkbaar iets misgegaan. Mevrouw G. deelde mede, dat de door u gezonden money-order niet correct was. Door uw contractuele activiteiten, was u blijkbaar niet in staat om tijdig het Consulaat, telefonisch of in persoon te bereiken, want er is geen contact meer met u geweest. Gezien het vorenstaande, ben ik van mening dat zowel door het Consulaat te New York als door de Honoraire Consul te St.Croix alles in het werk werd gesteld om u tijdig over uw paspoort te laten beschikken. Door een samenloop van omstandigheden heeft dit echter anders uitgepakt. Voor wat betreft uw arrestatie deel ik u mede, dat uw reisgezel B. en uzelf, door het C.G. New York, uitvoerig en tijdig waren ingelicht over de mogelijke problemen die zouden kunnen ontstaan indien u vanuit internationale wateren, Amerikaans grondgebied zou betreden. Ik merk hierbij op dat het niet in bezit hebben van een geldig reisdocument tijdens de grensoverschrijding niet de reden van uw aanhouding was, doch het feit dat u zich niet meldde bij de Amerikaanse grensautoriteiten na aankomst uit internationale wateren. Voorts deelde het CG New York mij mede, dat ten tijde van uw arrestatie, door zowel het CG als de Honorair Consul te Christiansted intensief hebben bemiddeld bij de Amerikaanse autoriteiten, om u snel weer vrij te krijgen. Gezien het vorenstaande, kan ik niet anders oordelen, dan dat het CG New York en de Honoraire Consul in deze zaak correct hebben gehandeld."

3. Bij brief van 19 oktober 1997 liet verzoeker de Minister van Buitenlandse Zaken hierop onder meer het volgende weten:

"Nogmaals de feiten:

-mijn paspoortvernieuwingsaanvraag heb ik reeds op 6 April 1997 gedaan en wel ten kantore van Consul H. in San Juan. Hij antwoordde per fax op 9 April en instrueerde mij voor de goede order

het paspoort plus aanvraag direct naar New York te sturen. Een vriend van mij, uit New York, was aan boord en zou het meenemen. Ter verifiëring van kosten heb ik per 11 April CG-New York gebeld waar mij werd verteld dat de Consuls' instructie (...) onjuist was en dat ik via de Hon. Consul in St. Croix mijn pas diende te verlengen. Dit resulteerde in de vertragingen die de oorzaak werden van de netelige situatie: ik verbleef niet in St. Croix doch in St. John. Het paspoort bereikte Mw. G. op de 28ste!!!! Vandaar ging het snel naar NY, zij kreeg het naar zeggen per 2.5.1997 terug. De postwissel uitgemaakt aan het Consulaat der Nederlanden t.a.v. Mw. G. werd, zegt zij, niet aanvaard door de St. Croix postmeester. Zij heeft de wissel per post (...!) teruggestuurd naar St. Thomas (!). Zo verliepen telkens 3-5 werkdagen. Per 10.5, toen ik haar belde (over; N.o.) de gevangenzetting van mijn partner, had zij het paspoort en wachtte op een nieuw postwissel uitgemaakt in haar persoonsnaam. Al met al liep de procedure daardoor bijna 6 weken. Dit neem ik de Nederlandse vertegenwoordigingen kwalijk en herroep mijn verzoek om een verontschuldiging (...). (...) -ingevolge de striktere grenscontroles van de USA, sinds 1.4.1997, werd mij door de Britse Immigratiedienst in Tortola verteld dat het onwaarschijnlijk was dat ik zonder paspoort, met slechts een kopie daarvan, en een rijbewijs, de US Virgins zou kunnen betreden. Dit is voor ons vitaal in de uitvoering van ons metier. Een 3tal dagen wachten is OK maar 6 weken is onrealistisch. Dit leidde tot de drieste stap om aan te leggen zonder melding, waarop een drietal weken gevangenschap volgde. Het CG in New York heeft ons de inlichtingen hieromtrent niet tijdig gegeven, mijn partner zat reeds gevangen toen een Ambassaderaad in New York met dit nieuws kwam. Zoals te doen gebruikelijk weerde de CG New York alle assistentie af met de opmerking dat het geboden was een immigration lawyer aan te stellen. De betuttelende toon waarop deze overbodige suggestie werd gedaan was onnodig en bracht geen soelaas. Het "intensief bemiddelen" (...) berust op een fictieve informatie: wij hebben direct op lokaal niveau Nederlandse hulp gezocht ter assistentie van mijn partner met wie ik niet mocht praten. De Consul H. was in Nederland, zijn secretaresse wist niet eens dat er nog een Nederlandse vertegenwoordiging was op

St. Croix. Mw. G. verkoopt huizen en was derhalve regelmatig niet bereikbaar. Tussen 8 en 11 mei hebben mw. G. en ik voortdurend 0 op ons rekest gekregen in New York. Zij wilde graag van dienst zijn maar achtte het onjuist te bemiddelen in Pto Rico waar zij geen consul is. In New York was i.v.m. hemelvaart het CG gesloten. "Voor urgente gevallen gelieve een cellulair nummer te bellen": dit nummer was 4 dagen "out of range". Was er toen iemand met daadzin aanwezig geweest had ik gedegen advies kunnen krijgen, helaas. Per 15 mei ben ik zelf gaan kijken bij de hoorzitting van mijn partner. Daar werd ik in boeien geslagen, na op een misselijke wijze door de US Sheriffs te zijn binnengelokt met een "we will solve this little matter for you guys to-day!". Gedurende onze hele detentie in

Puerto Rico heeft Consul H. ons niet 1 x bezocht. Mw. G. heeft zich mijn persoonlijke vernedering in St Croix aangetrokken, waar de US Correction Officers mij de "dirty white cockroach" noemden en naast een goed woord bij de gevangenenbewaarders het mij zo aangenaam mogelijk gemaakt. Alle lof...echter haar handen waren totaal gebonden, zo herhaalde zij. In alle 20 jaren dat ik buiten Nederland verblijf probeer ik de contacten met de Nederlandse regeringsvertegenwoordigers tot het minimale te beperken. Echter daar waar ik werkelijk genoodzaakt was, was het daadwerkelijk en doortastend handelen nauwelijks sprake."

B. Standpunt verzoeker

Verzoekers standpunt staat samengevat weergegeven onder **KLACHT** en komt naar voren onder **A. Feiten**.

C. Standpunt Minister van Buitenlandse Zaken

De Minister van Buitenlandse Zaken deelde in reactie op de klacht onder meer het volgende mee:

"Als eerste wil ik de situatie schetsen waaronder de heer Z. (verzoeker; N.o.) zijn paspoortaanvraag heeft ingediend. De heer Z. bevond zich op dat moment (begin april 1997) aan boord van zijn schip in het gebied van het eiland Puerto Rico en de Britse Maagdeneilanden. Op diverse plaatsen aldaar zijn honoraire

consuls werkzaam voor de Nederlandse overheid. Deze consuls zijn op basis van de Nederlandse Paspoortwet niet bevoegd tot het afgeven van paspoorten. Wèl kunnen zij een paspoortaanvraag in ontvangst nemen. Deze dient dan te worden doorgezonden aan de beroepspost waaronder de honoraire consul ressorteert waar het paspoort vervolgens wordt afgegeven. Zowel Puerto Rico als de Britse Maagdeneilanden ressorteren onder het Nederlandse consulaat-generaal te New York dat op ongeveer 3000 vliegkilometers is gelegen. Voor wat betreft de feiten kan worden gesteld dat de heer Z. op 9 april 1997 een fax heeft ontvangen van de consul te San Juan met daarbij een paspoortaanvraagformulier. Tevens is door de consul te San Juan aan de heer Z. medegedeeld dat hij de aanvraag kon opsturen aan het consulaat-generaal te New York. Deze fax is gezonden aan de heer Z., terwijl hij aan boord van zijn schip was. Het is niet te achterhalen wat de precieze positie was van betrokkene. De consul te San Juan heeft de zaak dus praktisch willen oplossen door hem naar het consulaat-generaal te New York te verwijzen. Bij navraag op 11 april bij het consulaat-generaal te New York werd de heer Z. echter verteld dat de aanvraag moest worden ingediend bij de honoraire consul te St. Croix. Ik kan niet nagaan waarom deze mededeling is gedaan doch het kan zijn dat dit is gedaan in verband met het feit dat de heer Z. zich op dat moment bevond in St. John, een van de drie Britse Maagdeneilanden (bedoeld zal zijn: een van de Amerikaanse Maagdeneilanden, verzoeker bevond zich bij het Amerikaanse St. John, zie **ACHTERGROND**; N.o.). Voor deze drie eilanden is één honoraire consul bevoegd en deze bevindt zich op St. Croix. De heer Z. heeft zijn paspoortaanvraagformulier ingevuld en gedateerd op 15 april 1997. Vanwege het feit dat betrokkene zijn paspoortaanvraag per post toezond, is het gebruikelijk dat de handtekening van de aanvrager wordt

gelegaliseerd. Dit is geschied op 23 april 1997 door een Notary Public. Nog dezelfde dag heeft de honoraire consul te St. Croix, mw. G. de aanvraag doorgezonden aan het consulaat-generaal te New York. Hierbij merk ik evenwel op dat de bij de aanvraag verschuldigde paspoortgelden niet waren betaald en dat de paspoortaanvraag dus eigenlijk niet in behandeling had mogen worden genomen conform artikel 33 van de Paspoortwet (zie onder **ACHTERGROND**; N.o.). De aanvraag voor het nieuwe reisdocument werd op 28 april 1997 ontvangen op het consulaat-generaal te New York. Nog dezelfde dag werd het nieuwe paspoort afgegeven waarna het op 29 april werd

toegezonden aan de honoraire consul te St. Croix. Tevens werd meegezonden het ongeldig gemaakte oude paspoort van de heer Z., waarin de pagina met de geldige verblijfstitel voor de Verenigde Staten van Amerika intact was gelaten. Op 2 mei 1997 werden het nieuwe en het oude paspoort ontvangen door de honoraire consul te St. Croix. Alles bij elkaar heeft het drie weken geduurd, wanneer we uitgaan van de datum 15 april en anderhalve week wanneer wordt gerekend vanaf de datum van 23 april 1997. Op laatstgenoemde datum immers pas sprake was van een paspoortaanvraag in de zin van de Paspoortwet. Het nieuwe paspoort kon door de heer Z. vanaf 2 mei 1997 bij de honoraire consul te St. Croix worden opgehaald. Dit is binnen de termijn van vier weken die de Paspoortwet, artikel 41, stelt voor de afhandeling van een paspoortaanvraag (zie onder **ACHTERGROND**; N.o.). Na vele telefonische contacten van de zijde van de honoraire consul, heeft de heer Z., teneinde de paspoortgelden te betalen, tot twee keer toe een verkeerde money-order aan de honoraire consul te St. Croix opgestuurd. Betaling heeft later plaatsgevonden via de advocaat van betrokkene. Ten aanzien van de aanhouding van de heer Z., wil ik het volgende opmerken. Het consulaat-generaal te New York heeft mij op 15 mei 1997 bericht dat de heer Z. de dag ervoor was aangehouden door de Amerikaanse autoriteiten. De aanklacht luidde: "het zich onttrekken aan verplichte Amerikaanse grenscontrole na vanuit internationale wateren te zijn binnengevaren in Amerikaanse wateren." Nog voor zijn aanhouding heeft de heer Z. op 13 mei 1997 telefonisch contact gehad met het consulaat-generaal te New York. De heer Z. is bij die gelegenheid geadviseerd zich, als zijn aanhouding dreigde, coöperatief op te stellen tegenover de Amerikaanse autoriteiten. Het zich helemaal niet melden bij de grenscontroles, zoals gesuggereerd door de heer Z., werd afgeraden. Voor het geval dat toch tot aanhouding zou worden overgegaan, is de heer Z. geadviseerd dan de honoraire consul te laten waarschuwen. Met betrekking tot juridische bijstand is de heer Z. medegedeeld dat daarvoor een Amerikaanse advocaat benodigd zou zijn en dat rekening moest worden gehouden met behoorlijke tarieven. Na aanhouding van betrokkene heeft de honoraire consul, mw. G., contact gehad met de Amerikaanse Immigratiedienst en vernomen dat betrokkene niet was aangehouden wegens het niet in het bezit hebben van een geldig reisdocument doch op grond van hetgeen hierboven staat vermeld. Mw. G. is door het consulaat-generaal te New York verzocht voor de heer Z. te bemiddelen. Zij heeft opge-

merkt dat de heer Z. zich nogal agressief en arrogant heeft opgesteld, zowel tegenover haar als tegenover de grenscontrolediensten en later ook tegen de gevangenisautoriteiten, hetgeen niet in zijn voordeel heeft gewerkt. Mw. G. heeft voor betrokkene allerlei persoonlijke artikelen (zeep, deodorant, scheergerei, kleding etc) gekocht en zelf betaald, aangezien hij niet over zijn eigen spullen kon beschikken. Gelet op het bovenstaande ben ik van mening dat van de zijde van de Nederlandse overheid alles is gedaan om de heer Z. zo spoedig mogelijk in het bezit te stellen van een nieuw paspoort, waarbij zelfs in zijn voordeel is afgeweken van de wettelijke regels. Het nieuwe paspoort bevond zich op 2 mei bij de honoraire consul te St. Croix en betrokkene had dit dus vanaf dat moment kunnen afhalen. Tevens ben ik van mening dat de heer Z. voldoende is bijgestaan zowel vóór als tijdens zijn detentie. Zijn arrestatie was niet het gevolg van het niet hebben van een geldig reisdocument."

D. Reacties verzoeker

In reactie op hetgeen de Minister van Buitenlandse Zaken naar voren had gebracht en in antwoord op door de Nationale ombudsman gestelde vragen, deelde verzoeker onder meer het volgende mee:

"Waar de Ned. Consul Puerto Rico had getracht, gelet op mijn werkzaamheden, waarbij ik 24 uur van de dag een paspoort nodig heb, e.e.a. soepeltjes te laten verlopen, kwam een aanmatigende opdracht van een consulaire secretaresse in New York, die op zeer betuttelende toon mij vertelde dat het zo moest en niet anders. Mijn frustratie werd natuurlijk als arrogant uitgelegd maar het opleggen van de telefoon na een "goedemiddag" was voor mij de ouverture tot het probleem. Het meenemen van mijn paspoort met geld naar het New Yorkse Consulaat door een in NY woonachtige vriendin werd van de hand gewezen. Wel zei NY dat Puerto Rico "niet op de hoogte was van de juiste gang van zaken." Jammer, dat de NED-vertegenwoordigingen elkaar beurtelings te mijner overstaande beschuldigen. Ook wist Puerto Rico niet van het bestaan van een Hon. Consul op St. Croix. ... Als dan de ellenlange procedure op gang komt en de Hon. Consul op St. Croix erop staat dat ik de leges op haar persoonlijke naam overmaak zonder vermelding van Ned. Consul dan wel Paspoortleges begint een getouwtrek. De leges waren door mij per onmiddellijk voldaan. De postmeester op St. John vertelde dat Mw G. het geld kon incasseren met vermelding van haar naam en verwijzing naar "Ned. Consul".

Direct na een belletje met haar heb ik een 2e wissel gestuurd met vermelding van haar naam en NED. CONSUL. Naar haar zeggen kon zij ook dié wissel niet incasseren. (...)

1. Ik heb tot mijn arrestatie geen enkel contact met New York gehad, dat was mijn partner die inmiddels gevangen genomen was.
2. "Coöperatief opstellen" geldt niet in de USA. "Zero Tolerance" is hun logo... d.w.z. in 4-7 weken zit een Nederlands staatsburger zonder geldig persoonsbewijs, en kan zijn werkzaamheden niet uitvoeren daar hij niet over een Geldig en Origineel Persoonsbewijs beschikt.
3. Mw. G. barstte tot 2x toe in tranen uit tijdens bezoeken aan de gevangenis, waar ik zonder gevangenskledij en met kettingen aan armen en voeten voor haar mocht

verschijnen. De gevangenisopzichter verwelkomde mij als de "vuile witte kakkerlak" waartegen ik bezwaar maakte; ook heb ik willen klagen over het feit dat mij dagelijks hete thee in mijn gezicht werd gesmeten door de zgn Correctie Officiers. Noemt u dat arrogantie? Mw. G. heeft mij inderdaad voorzien van onmiddellijke persoonlijke artikelen. Ze heeft ze echter niet geschonken..de rekening heeft ze mijn advocaat toegezonden en die heeft haar betaald. (...) Tevens graag de vermelding dat ik het paspoort had kunnen afhalen op St. Croix: mag ik BZ erop attent maken dat reizen naar St.Croix vanaf St. John minimaal 6 uur zeilen is of 45 minuten vliegen. Ik WAS in de US zonder paspoort en kon niet uitreizen naar een andere staat (...). Was alles gelopen zoals Consul H. (Pto Rico) had geadviseerd, (...), zou e.e.a. nooit zijn gebeurd en zou het paspoort via FedEx binnen 2x24 uur terug hebben kunnen zijn in St. Thomas/St. John. Mijn klacht betreft de aanmatigende opdracht van het Con. Gen. te New York." "Blijft bestaan dat ik geen genoeg neem met het veronderstelde in de laatste 2 regels van blad 1 van de brief van de heer B. ("Ik kan niet nagaan waarom deze mededeling is gedaan doch het kan zijn dat dit is gedaan in verband met het feit dat Z. zich op dat moment bevond in St. John, een van de drie Britse Maagdeneilanden"; (de reactie van de Minister van Buitenlandse Zaken op de klacht; N.o.). Daarin ligt namelijk de aanleiding tot het hele probleem en ik kan en wil daaraan niet voorbijgaan. De zgn. mededeling van een employee van de consulaire dienst heeft geleid tot

alle ellende die ons vernedering heeft gebracht, gevangenschap en een financieel verlies van bijna Dfl 16.000,-. (...) St. John ligt in het US gebied en zonder paspoort kan daarin NIET gereisd worden. Ook even een paspoort op een ander (100 km.) verder gelegen eiland gaan "afhalen" kan niet daar ik dan door de eiland douanes moet...zonder paspoort?? Reist de gemiddelde Nederlander 100 kilometer om een paspoort te gaan "ophalen". Per FedEx is echt wat makkelijker en dan graag direct dealend met het Consulaat in NY en niet op deze derde wereld wijze. Mw G., de Hon. Consul in St. Croix, heeft mij inderdaad bezocht ..zij was niets anders opgemerkt dan dat in haar 20 jaar op St Croix een Z. situatie zich nog nooit had voorgedaan..ze huilde bij het aanzien van zoveel vernedering en heeft NIET uit haar eigen zak een clemente geste gemaakt..de rekening is mij gepresteerd en de advocaten hebben haar uitbetaald.

. heeft met de Ned. autoriteiten niets van doen gehad voor zijn arrestatie en tijdens de detentie werd van de kant van de veroorzakende partij in New York (het Ned. consulaat) NIETS ondernomen."

E. Vragen aan de Minister van Buitenlandse Zaken en de daarop gegeven antwoorden

1. Bij brief van 3 juli 1998 stelde de Nationale ombudsman de Minister van Buitenlandse Zaken de volgende vragen:

"Uit de dossierstukken is onder meer gebleken dat verzoeker op of rond 15 april 1997 door middel van inzending van een paspoortaanvraagformulier het verzoek om vernieuwing van zijn paspoort deed. Daarbij heeft hij ook zijn oude paspoort, met daarin een geldige

verblijfstitel voor de Verenigde Staten van Amerika, meegestuurd. 1a. Voorziet de wet in een mogelijkheid om een aanvrager, in afwachting van de afgifte van het nieuwe paspoort, een tijdelijk voor de betrokkene toepasselijk reisdocument, dat wil zeggen inclusief de geldige verblijfstitel voor de Verenigde Staten van Amerika, te verstrekken? 1b. Zo ja, waarom is in het onderhavige geval geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid?

2. Waarom is in afwijking van het bepaalde in artikel 33 van de Paspoortwet verzoekers aanvraag in behandeling genomen voordat de betaling van de verschuldigde paspoortgelden had plaatsgevonden?

3a. Op welk moment werd de betaling van de paspoortgelden alsnog ontvangen? 3b. Op welk moment heeft verzoeker het nieuwe paspoort in ontvangst genomen? 3c. Op welk moment hebben de Amerikaanse autoriteiten verzoeker in vrijheid gesteld?"

2. De Minister van Buitenlandse Zaken deelde in reactie hierop onder meer het volgende mee:

"Alle honoraire consuls in het Caribische gebied zijn geïnstrueerd om Nederlanders waar mogelijk te helpen. Daarbij dienen zij echter de regels in acht te nemen. Zo zijn zij bevoegd tot het in ontvangst nemen van een paspoortaanvraag wanneer betrokkene zich in hun ressort bevindt (zie artikel 26 onder c van de Paspoortwet)(zie onder **ACHTERGROND**; N.o.). Gelet op het feit dat betrokkene zich op het moment van de aanvraag bevond in St. John, een van de Britse Maagdeneilanden, was uitsluitend de honoraire consul te St. Croix bevoegd. Met betrekking tot de betaling van de paspoortleges ben ik van mening dat de gang van zaken hieromtrent niet van invloed is geweest op de procedure van de paspoortaanvraag. De aanvraag is, ondanks het niet betalen, toch in behandeling genomen vanwege het feit dat de aanvraag niet zelf door mw. G. kon worden afgehandeld maar moest worden opgestuurd naar het consulaat-generaal te New York, waar enige tijd mee gemoeid zou zijn. Dit is geschied enkel en alleen met het oog op het belang van betrokkene. Vermoedelijk zou bij het insisteren op betaling vooraf meer vertraging zijn ontstaan. De betaling van de paspoortgelden heeft alsnog plaatsgevonden door tussenkomst van de advocaat van de heer Z. Eveneens heeft, zo blijkt thans uit mijn dossier, de advocaat van betrokkene zorg gedragen voor betaling van de goederen die door mw. G. in eerste instantie waren aangeschaft en betaald. De exacte datum van betaling is dzz. niet bekend doch betaling heeft plaatsgevonden vóór 3 juni 1997. Het nieuwe paspoort, alsmede het ongeldig gemaakte paspoort met uitzondering van de bladzijde met de geldige verblijfstitel voor de Verenigde Staten van Amerika is via de advocaat aan betrokkene uitgereikt. De heer Z. is op 30 mei 1997 door de autoriteiten van de Verenigde Staten van Amerika vrijgelaten.

Het antwoord op de vraag of de Paspoortwet voorziet in een mogelijkheid om een aanvrager, in afwachting van een nieuw document, een tijdelijk reisdocument inclusief een geldige verblijfstitel voor de Verenigde Staten van Amerika te verstrekken, luidt ontkennend. Het verstrekken van een geldige verblijfstitel voor de Verenigde Staten van Amerika, dat wordt aangebracht in een reisdocument, kan alleen geschieden door een

daartoe bevoegde Amerikaanse autoriteit. Indien bedoeld wordt op de verstrekking van een nooddocument, bijvoorbeeld een laissez-passer, kan ik meedelen dat dit document voornamelijk wordt verstrekt om een persoon in staat te stellen naar Nederland terug te keren. Het plaatsen van een geldige verblijfstitel in een dergelijk document is niet gebruikelijk en staat overigens enkel en alleen ter beoordeling van de betreffende buitenlandse autoriteit. Tot slot wil ik nogmaals benadrukken dat van de zijde van de Nederlandse overheid alles is gedaan om de heer Z. zo spoedig mogelijk in het bezit te stellen van een nieuw paspoort. Ik herhaal dat zijn arrestatie niet het gevolg was van het niet voorhanden hebben van een reisdocument doch het gevolg was van het zich onttrekken aan verplichte Amerikaanse grenscontroles na vanuit internationale wateren te zijn binnengevaren in Amerikaanse wateren. In dit verband wil ik nog opmerken dat ook al zou de arrestatie wèl het gevolg zijn geweest van het niet voorhanden hebben van een geldig reisdocument, dan nog de Nederlandse overheid daarvoor niet verantwoordelijk kan worden gehouden. De burger zelf dient zich ervan te vergewissen dat hij over de benodigde documenten beschikt om een derde land in te reizen. Ik ben dan ook van oordeel dat de klacht van de heer Z. ongegrond is en ik zie derhalve geen aanleiding de geclaimde schadevergoeding aan betrokkene toe te kennen."

3. In reactie op de vraag van de Nationale ombudsman om in te gaan op verzoekers stelling dat de consul te Puerto Rico hem tijdens zijn detentie geheel aan zijn lot had overgelaten deelde de Minister van Buitenlandse Zaken op 27 oktober 1997 mee dat deze stelling niet juist was. De consul had intensief contact onderhouden met twee topadvocaten op Puerto Rico, die beiden zeer competent waren om de belangen van verzoeker en zijn partner te behartigen.

Beoordeling

1.1. Verzoeker klaagt er in de eerste plaats over dat het Nederlandse consulaat te San Juan (Puerto Rico) hem omstreeks 6 april 1997 onjuist heeft geïnformeerd naar aanleiding van zijn aanvraag om vernieuwing van zijn paspoort, als gevolg waarvan hij enige tijd gedetineerd is geweest en waardoor hij aanzienlijke financiële schade heeft geleden.

1.2. Op grond van hetgeen over en weer naar voren is gebracht, wordt het volgende als vaststaand aangenomen. Op 6 april 1997 deed verzoeker bij de Nederlandse consul te San Juan (Puerto Rico) een aanvraag tot vernieuwing van zijn paspoort, dat op 22 april 1997 zou verlopen. De consul zond verzoeker op 9 april per fax een paspoortaanvraagformulier en adviseerde hem om de aanvraag direct naar het Nederlandse consulaat-generaal te New York te zenden. Tijdens een telefonisch contact dat verzoeker vervolgens op 11 april 1997 had met het Nederlandse consulaat-generaal te New York, bleek het verzoeker, die zich inmiddels in de buurt van St. John bevond, dat hij de aanvraag niet zelf rechtstreeks kon indienen in New York, maar dat hij dat diende te

doen via het (op dat moment dichtstbijzijnde) Nederlandse consulaat te St. Croix. Vandaar werd de op 15 april 1997 gedateerde aanvraag, nadat verzoekers handtekening was gelegaliseerd, op 23 april 1997 doorgezonden naar het Nederlandse consulaat-generaal te New York. Op 2 mei 1997 werden het oude en het nieuwe paspoort door de honoraire consul te St. Croix ontvangen van het Nederlandse consulaat-generaal te New York. Op 15 mei 1997 werd verzoeker door de Amerikaanse autoriteiten aangehouden wegens "het zich onttrekken aan verplichte Amerikaanse grenscontrole na vanuit internationale wateren te zijn binnengevaren in Amerikaanse wateren". Hij was vervolgens twee weken gedetineerd.

1.3. Uit hetgeen hiervoor onder 1.2. is vermeld, kan worden geconcludeerd dat de vertraging die is ontstaan door de, zoals verzoeker terecht stelt, onjuiste informatie van de Nederlandse consul te San Juan (Puerto Rico) dat verzoeker zelf rechtstreeks de paspoortaanvraag bij het Nederlandse consulaat-generaal te New York zou kunnen indienen, slechts enkele dagen heeft bedragen. Immers, de consul verstrekke op 9 april 1997 deze onjuiste informatie naar aanleiding van verzoekers aanvraag van 6 april, maar al op 11 april raakte verzoeker ervan op de hoogte dat hij zijn aanvraag niet rechtstreeks bij het Nederlandse consulaat-generaal te New York kon doen, maar dat de aanvraag moest worden gedaan via de Nederlandse consul in wiens gebied hij zich bevond. Op dat moment was dat de Nederlandse consul te St. Croix.

1.4. Volgens verzoeker was zijn onwettige binnenkomst van Amerikaans grondgebied veroorzaakt door het ontoelaatbaar lang uitblijven van het vernieuwde paspoort. Nog ervan afgezien dat het paspoort kon worden verstrekt binnen de termijn die de Paspoortwet daarvoor stelt (het lag vanaf 2 mei 1997 op het Nederland consulaat te St. Croix), kan worden geoordeeld dat de vertraging van enkele dagen die door de onjuiste informatieverstrekking van de Nederlandse consul te San

Juan is ontstaan, noodzakelijk moest leiden tot het besluit van verzoeker om illegaal Amerikaans grondgebied te betreden. Dat is een besluit dat verzoeker zelf heeft genomen. De - ingrijpende - gevolgen van dat besluit moeten dan ook voor zijn eigen rekening blijven.

1.5. De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk

2.1. Verzoeker klaagt er voorts over dat het Nederlandse consulaat te San Juan geen actie heeft ondernomen om de voor hem nadelige gevolgen van het krijgen van onjuiste informatie te beperken. Hij klaagt er op dit punt met name over dat de Nederlandse consul te San Juan hem tijdens zijn detentie niet heeft bijgestaan; hij was bijvoorbeeld niet eenmaal door de consul bezocht in de gevangenis.

2.2. Verzoeker is tijdens zijn detentie echter uitgebreid bijgestaan door de Nederlandse consul te St. Croix. Daargelaten dat de detentie van verzoeker niet het gevolg was van de verstrekte onjuiste informatie door de Nederlandse consul te San Juan, was er, nu verzoeker was voorzien van hulp door de Nederlandse consul te St. Croix, geen reden dat ook de consul te San Juan hem zou bezoeken. Dit geldt te meer nu, naar de Minister van Buitenlandse Zaken onweersproken heeft gesteld, de consul te San Juan intensief contact

heeft onderhouden met verzoekers advocaten. De onderzochte gedraging is ook op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Nederlandse consulaat te San Juan (Puerto Rico), die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Buitenlandse Zaken, is niet gegrond.